Zbiór procesów
z 18 wieku

Cz. IV

Dziada

Jakóba Gieysztora

Dziennik

Z Biblioteki Jak. Kaz. Gieysztora

1.
2.
3
4
5
6.
7.
8
9
10
11.
12
13.
14
15
16
17
18
19.
20.
21
22.
23.
24
25
26
27
28.
29

1. Wilno — Ryx.
2. Wigdorowicz . Wichert.
3 Katmanowicz Klaczko — Wigdorowicz.
4 — —
5 — —
6. Biskup Wileńs.
7. Żydy — Wichert.
8 — —
9. Wulfowicz — Radziwiłł.
10 Leybowicz — Menasowicz. Wigdorowicz.
11. Włościanie Star. Wielondskiego — Walewski An.
12 Poniatowscy — Walewski.
13. Jagodziński — Micewicz — Janiński.
14 — —
15 Hausman — Piltowski —
16 Potocki — Grodno.
17 Brzostowski Xaw. — poddani Mosinowscy.
18 Stankiewicz — Murzyński — Dederko.
19. Domański. Szpinka. Karmelici. Rudomina. Olszewko.
20. Alexandrowicz — Grodno.
21 ~~Moskorko — Gnatowski.~~ zob. 14633. III. t. V. Nr. 13.
22. Murzyński — Ryż —
Niemcewicz — Kosmodzbski.
23. Tęgoborski —
24. Goszcz — Wilno.
25 — —
26 — —
27 — —
28 — Berez Kartuzi — Niemcewicz —
~~28~~ 28a — —
~~29~~ 29. Stocklicki Star — Minejko.
30. Minejko — Malinowski.
Giepster. — Pilecka.
31 — —
32 — —

33. Sokołowski — Wilno
34. — —
35 — Karmelici — Giedroyć.
36 — Świrski. — Kowno.
37. Puciłowski — Kowno
38. Kurlewicki — Orzeszko.
39. Dowhirgo Franc. — Orzeszko.
40 — Orzeszko
41. Piaseczki — Czerniecki. Wołodzkowa. Wołodkiew[illegible]
42. Odyniec — Zahorski — Rynpwat dzki.
43. Białopiotrowicz — Bryzgiłki
44. Kostrowicki — Wasilewski.
45 — —
46 Tołoczko — Kamedułi Węgier.
47. Wojnicko — Pieżarski. Tayler
48. Pohl Jgd. — Plater.
49. Przeździecki — Zastaw.
50. Chrzewicz — Przeździecki — Marcinkiewicz,
51 Marcinkiewicz — Radziwiłł, Chreptowicz
Sapieha.
52 Sapieha — przeździecki.
53 — —
54 Matuszewicz — Gieczkowski — Bobrownicki
55. Klemrele — Matuszewicz — Cieszkowski.
56. Klemrele.

20

PRODUKT

W Sprawie WJP. Hieronima Alexandrowicza Ex-Podstarosty Powiatu Grodzieńskiego.

z

Ekonomią J. K. Mci Grodzieńską.

W iednym szczegulnie punkcie, żeby się od napaści uwolnić, i zyskać, ieżeli nie Wydatki Procederowe, to przynaymniey spokoyność.

§.

DAR prędtym Monrchow rożnym Obywatelom czyniony, a następnie do Kazimierza Alexandrowicza Dziada teraz proceduiącego przeszły, stał się poźniey Benedyktowi Alexandrowiczowi Oycu Lityganta źrzodłem zguby, z ktorego i do dziś dnia spływa nieszczęście wyniszczaiąc z wypracowanego krwawym mozołem Maiątku. —

Po Marcyanie Grotkowskim Podstolim Halickim siedmiu Włok Gruntu w Kluczu Kotrzańskim we Wsi Obuchowie przeszła do Kazimierza Swiackiego Possessya, od ktorego za Konsensem Krola Jmci nastąpiła Cessya na Kazimierza Alexandrowicza Dziada proceduiącego. —

Nim zaś do poźnieyszych wiadomości koley się zbliży, widzieć w tym mieyscu Przywiley Krola Jmci Jana III. Marcyanowi Grotkowskiemu na siedm Włok w Obuchowie *w R.* 1682. *Maia dnia* 28. *dany w samym Oryginale.*

Poźniey gdy z okazyi dożywotniego Grotkowskich Prawa w Dobrach Ekonomicznych, Kommissya przymuszała onych do opłaty po Złł: 8. z Włoki, a w Przywileiu tylko po 3. Złł: warowanym było; przeto osobną Libertacyą Zwierzchność w R. 1688. Maia 27. dnia Grotkowskich uwolniła, zostawuiąc przy Dożywociu i Czynszu Przywileiem włożonym. *Widzieć także w Oryginale Dokument Libertacyi.*

Po Grotkowskich przeszła ta Dzierżawka do Swiackich, a Swiaccy tak te Włok siedm iako też przy nich Włokę osobną i ćwierć possyduiąc, za Konsensem J. K. Mci cedowali na Osobę Kazimierza Alexandrowicza Pisarza Ziem: Grodzień: *w R.* 1696. *Febr:* 20. *dnia składa się Prawo w Oryginale i Intromissya.*

Kazimierz Alexandrowicz Possessor niewątpliwy Włok ośmiu i ćwierci iedney, wziął Konsens u Augusta II. na Cedowanie Synowi swemu dwu-imiennemu Michałowi Benedyktowi Alexandrowiczowi, za ktorym, że nastąpiła Cessya, przeświadczaią.

1702. Stycznia 10. dnia Konsens. 1703. Febr: 6. Cessya y Intromissya. ==

Legalnym krokiem Michał Alexandrowicz wszedłszy do Possessyi Włok na Czynsz Prawem Dożywocia postąpionych; był spokoynym Dzierżawcą do R. 1711. w ktorym czasie dnia 11. 7bra gwałtowną uczuł przemoc, bo Kazimierz Okrąglicki z dalszemi subalternami Ekonomii Grodzieńskiey i z tumultem rozmaitych ludzi na Folwark Obuchowo napadłszy z niego expulsyią uczynił; Zboże i ruchomość zabrał, ludzi pokaleczył; słowem to wszystko dopełnił, co silnieyszy zwykł, słabszemu wyrządzać, w ten czas, kiedy nie iest zdolnym czuć w sercu swoim Praw ludzkości, i boiaźni za przestępstwo kary.

Będąc zaś pozwanym o to przed Trybunał wzdać się dopuścił. Przeświadcza tę prawdę Dekret Trybunału Głownego W. X. Lit w R. 1713. Xbra 18. dnia zapadły reindukcyą uznawaiący, i obwieszczenie orygînalne za onym; we dwuch sztukach widzieć rzeczone tranzakta. ==

Ten zuchwały Subalternow postępek, potrafił przeciwną reprezentacyą skłonić owoczasową Administracyą do terminacyi prześladowania Obywatela; iakoż Michał Alexandrowicz Oyciec Litygnata, był napastowany zawsze o Folwark Obuchow, i o 18. Morgow Zastarzyńskich, nie przykładnym nader postępkiem, bo mu ustawicznie czyniono gwałty rabunki: ktory krok ucisku poznac się daie z procederu o to ciągłego, a mianowicie z tranzaktow następuiących:

1731. Julii 27. Process na Szulca Administratora Ekonomii Grodzieńskiey, Boufała Vice - Administratora Wołkowickiego Podstarościego Klucza Jezierskiego, o gwałtowny naiazd na Folwark Obuchowski i Morgi Witezie alias Zastarzyńskie, o zabranie sto dwadzieścia wozow Siana, o stratowanie Zboża wszelkiego, i o inne niepraktykowaney przemocy uciski na dniu 15. i 16. Julii wykonane.

1731. 24. 7bra drugi Process o podobne prześladowanie przez Osoby też same. 1731. 7bra 24. Obdukcya Woźniowska zeznana, i drugi Akt Wizyi Woźnowskiey w tey samey dacie. 1732. Marca 23. Process na Osoby też same, o nie przyięcie Czynszu z Włok dożywotnim Prawem posiadanych. 1732. Marca 22. Excerpt Dekretu Grodzk: Grodzień: w Sprawie Inkwizycyą decyduiącey. 1732. Augusta 23. Process o podobne gwałtowności zabraniem Siana, pokoszeniem Zboża, naiazdem na sam Folwark, zbiciem ludzi domierzone.

1732. 7bra 10. Dekret Trybunału Głownego z Szulcem, i dalszemi Officyalistami, odsyłaiący Sprawę, o akcye dyferencyinne do Assessoryi. A o uczynkowe wszystkie przed Sąd Grodu Wołkowyskiego.

1733. 14. Januarii Dekret Grodzki Wołkowyski oczywiście zapadły na Inkwizycyią. 1733. Augusta 4. Process o rozmaite gwałtowności przez Subalternow Alexandrowiczowi spełnione. == 1737. Augusta 28. dnia Process o naiazdy gwałty, do Trybunału, i o rozmaite uciążliwości. — 1733. Augusta 31. Pozew o toż samo przed Trybunał Lit:, i Kopia zaręcznego Listu z Trybunału.

1738. Marca 18. Dekret Niestanny Trybunalski na całą Ekonomiczną Zwierzchność w krzywdach przepowiedzianych. 1746. Augusta 25. Process na Zwierzchność Ekonomiczną o zabor Gruntow Orechowickich, i o zbicie Arendarza. — 1744. Febr: 17. Process o zaięcie Folwarku Obuchowa i Morgow Zastarzyńskich,

oraz

oraz o dalsze krzywdy przez Zwierzchność Ekonomiczną czynione.

Nie wprowadzaią się tu inne tranzakta z podobney okoliczności nastałe, gdy i z tych zupełna dla Sądu konwikcya, iak dotkliwe musiał wytrzymywać Alexandrowicz ciosy, za to iedynie, że mu szczodrobliwa Monarchy ręka pozwoliła kupione przez Oyca za kilka tysięcy Dożywocie Cessyinym Prawem a także dożywociem z opłatą do Skarbu Krolewskiego Czynszu posiadać.

Nie ma ztąd dla Zwierzchności Ekonomiczney chluby, że ona używała Ordynansow do rugowania Obywatela w Wolnym Narodzie, gdyż takowa czynność nosząc na sobie cechę despotyzmu, nie iest warta Sądowego oka, a tym bardziey konsyderacyi i uwagi; i chyba dla tey przyczyny ordynans składaiący się uważać przyidzie, aby bliżey dostrzegać, iak Zwierzchność Ekonomiczna dalekie pod Tronem czyniła podeyscie, wdaiąc w to Monarchę, w czym wykraczała sama.

Takiemi więc srzodkami przedzieraiąc się Zwierzchność Ekonomiczna owoczasowa, do znękania Alexandrowicza; stanęła na celu swoich życzeń; bo za Dekretami Kontumacyinemi, i dalszym przewodem Prawa, w Sądach Zadwornych; Obięła Włoki Obuchowskie z Morgami Witezie czyli Orechowickie, i z Karczmą na tych Morgach, po obięciu ktorych Akt Kalkulacyi według chęci Zwierzchności w R. 1744. Febr: 10. dnia nastąpił.

Doświadczywszy Alexandrowicz Stolnik Grodzieński tyle utraty maiątku własnego, i prześladowania, postanowił zaniechać z Ekonomią drog procederowych, lecz Zwierzchność Ekonomiczna nie kontentuiąc się tym zyskiem, ktoren osiągnęła odebraniem Włok Obuchowskich i Zastarzyńskich, przed terminem Dożywocia; przedsięwzięła dalszym go procederem uciskać, zarzucaiąc zabor dwuch Zaścianków, Strupin i Ostrow zwanych, a oraz dochodząc uimaginowanych, więcey wymyślnie niż rzetelnie pretensyi.

Jakikolwiek wszakże był zamysł przeszłey Administracyi do utrzymywania Prawa z Alexandrowiczem, o pretensyie namnożone z Folwarku do iego życia należącego; mniey go przecie ta opressya czułym do żalenia się czyniła, gdyż pretext, iakikolwiek służył z aktorstwa.

Dziś atoli w poparciu tych samych pretensiow, gdy Zwierzchności Ekonomiczna powodztwa nawet ważnego, i żadnego nie okazuiąc Procederu, ciemięży; musi czuć więcey w takich przedsięwzięciach dolegliwości teraz, niż Oyciec W. Alexandrowicza czuł przedtym.

Zkąd bowiem to Prawo Zwierzchności Ekonomiczney służy, żeby po Nayiaśnieyszych Krolach Jchmościach Auguście II. i III. wolno było dochodzić Sukcessyi, gdy Zwierzchcość Ekonomiczna Saskiego Domu Sukcessorką nie iest; a rownie na pretensye Weryfikacyą obięte zrzeczenia się od Krolewicow Jchmościow, i Plenipotencyi nie ma. ==

Z samego tedy weyrzenia na rodzay pretensyi Weryfikacyą obiętey; i na czas, pod ktorym ta się formowała pretensya; łatwo wnieść, co rozumieć o ważności Procederu Ekonomicznego należy.

Poszukuie tandem Zwierzchność Ekonomiczna dwuch zaścianków, pod tytułami Strupin i Ostrow, z ktorych w iednym być mieni Morgow 15. a w drugim więcey Włoki; lecz tego poszukiwania żadnym nie usprawiedliwia dowodem, i też nie przeświadcza, kiedy, i przez kogo takowe Zaścianki są od Ekonomii zabrane.

Składa wprawdzie na te dwa Zaścianki Przywiley Tomku Cidzikowi od Krola Stefana w R. 1579. dnia 23. Febr: dany, i wmawia, że ow Tomko Cydzik possyduiąc te oba Zaścianki, ieden Zaścianek od Imienia swego Cydzikowszczyzną przezwał; i iakoby te oba Zaścianki, pierwszy pod tytułem Strupina, drugi pod nawiskiem iuż Cydzikowszczyzny, possyduiąc wprzod rożni przez naymę; w ostatku possydował za dożywotnim Przywileiem Andrzey Obuchowski.

Żeby Zwierżchność Ekonomiczna istotney szukała prawdy, złożyłaby u Sądu Pomiary, i Rewizye całey Ekonomii Grodzieńskiey, ktore ma u siebie; lecz że te Rewizye byłyby świadkiem zawodney do odebrania Ddziedzicznych Gruntow intencyi; przeto ustroniwszy z pryncypalnemi dowodami, z mniey ważnych pobudek napastuię dwuwieczną Possessyą.

Przywiley Tomku Cydzikowi na Zaścianek Strupin, i Ostrow nie iest Przywileiem tak potężnym, żeby godziłosię u Alexandrowicza odbierać grunta, zwłaszcza że w tey nomenklaturze Strupin zwaney, są trzy Folwarki Lenkiewiczow. Okolica Jurewicze, druga Okolica Cydziki, trzecia Bylczyca. ==

Toż drugi Zaścianek Ostrow, a po tym Cydzikowszczyzną umianowany, podobniey w Okolicy Cydzikach mogłby leżeć, gdyby extensya iego była pewnieysza niż się okazuie teraz.

Gdyż Zwierzchność Ekonomiczna pierwszy ukrywaiąc Fundament, pomiary i Rewizyi Dobr Ekonomii Grodzieńskiey, przeświadcza, że tych Zaścianków w owey pomiarze nie ma, a koleyno że Przywiley błędnie przez Tomka Cydzika uzyskany na Szlacheckie Grunta, samą nieexekucyą zniszczył się. ==

Dwa są Przywileie przez Tomkę Cydzika na te Zaścianki wystarane, z ktorych naywidocznieysza prawda, że on na krzywdę Szlachty umianowawszy, Ekonomicznemi, chciał w śrzodku okolic wyszukać awantaż sobie.

Lecz że takie Przywileie z Metryk wyięte przeciw Possessyi Szlacheckiey, nie są zdolne do awantażu, przeświadczać się z słow Konstytucyi 1607. w Vol. 2. na karcie 1632. pod tytułem: *O Metrykach W. X. Lit:*

Z ktorych iednak Metryk abo Xiąg Kancellaryi Naszey, żaden z Poddanych Naszych od Maiętności swey Dziedziczney sub prætextu Bonorum Nostrorum publicorum ruszany i gabany być.

Właśnie tedy służy ta odpowiedź Prawa dzisieyszemu Procederowi, bo Zwierzchność Ekonomiczna wydobywszy z Metryk Po-Uniowy Przywiley chce sub prætextu Bonorum publicorum we śrzodku Szlacheckich gruntow, zabierać i wyruszać dziedziczny maiątek. ==

Odzywa się taż Zwierzchność Ekonomiczna do Inwentarza Boianowskiego w dacie 1680. chcąc podobne zrobić wrażenie, że namienione Zaścianki są Stołowemi; lecz i ten Inwentatz wspieraiąc się na rowno niepewney powieści, iak sam początkowy Tomka Cydzyka Przywiley, skutek iednostayney odpowiedzi odbiera.

Nie maiąc Ekonomia iedney Piędzi ziemi między Szlacheckiemi Gruntami, gdy chce dowodzić aktorstwa Ekonomicznego, nie do po-Uniowych powinna udawać się Przywileiow, ale w przed-Uniowych Rewizyach i pomiarach szukać odkrycia prawdy, a ktore iako do niewłaściwey rzeczy przyznawać się nie chcą. —

Posses-

Possessyą aż dotąd spokoynie dochowana, iest nie zbitym mylności Ekonomiczney obrazem, a ktorą tak trudno przeistaczać, iak nie podobno sprzeciwiać się publicznemu Konstytucyi 1707. Prawu.

Chcąc Ekonomia Grodzieńska zwątlić własność Alexandrowicza wzywa pod datą 1700. R. Inwentarza, z ktorego cytuiąc słowa, szuka wiary, iż Zaścianek ieden Strupin przez Alexandrowicza Pisarza Ziemskiego iakoby zabrany, słowa Inwentarza 1700.

W tymże Kluczu JP. Alexandrowicz Pisarz Ziemski Grodzieński Ostrow pewny Strupino nazwany, po nieboszczyku Andrzeiu Obuchowskim nullo jure przywłaszcza, i pro Terrestri Fundo uzurpuie.

Niech Sąd nad każdym z tych dowodow Ekonomicznych zatrzyma się uwagą, wraz doświadczy, że na pamięć tylko, z samego wymysłu sięgaią po Dziedziczną własność.

W przywileiu bowiem Tomka Cydzika położony, ten Ostrow Strupinow zwany, a maiący w sobie Morgow 15. nie ieden, ale i drugi zaraz temuż Tomu tamże między niby gruntami Szlacheckiemi nadany.

W tym zaś Inwentarzu wiadomość umieszczona, że Alexandrowicz Pisarz nullo Jure iakoby zabrał Zaścianek Strupina, a o Cydzikowszczyznie wzmianki nie ma, kiedy zaś zabrał, naymnieyszego.

Możnaż tedy tak niepewnymi uwodzić się powieściami przeciw niewypartey, a zawsze trwaiącey Possessyi Ziemskiey.

Gdyby bowiem zabrany był od Ekonomii Zaścianek przed R. 1700. musiałaby Ekonomia złożyć Process o takowy zabor ac tandem okazać Inwentarze bircze, kto Czynsz opłacał przed Zaborem z tego Zaścianku.

W Roku tedy 1700. o ieden tyko zamyślała Ekonomia napastować Zaścianek, w ktorym Morgow 15. a poźniey nowy przeciw Alexandrowiczowi utworzyła zarzut szukaiąc Cydzikowszczyzny, a nie dowodząc także, czy ona zabrana? i kiedy?

Jak Sąd będzie uważał dopiero zarzut Ekonomii w poszukiwaniu dwoch Zaściankow, kiedy ona Processu nie składa, ktoryby znamienował zabor; i kiedy Prawo w Art: 19. Rozd: 4. od odpowiedzi Stronę uwalnia wtenczas, skoro czasu, dnia i mieysca, gdzie się stał zabor, nie dołożono w Pozwie.

Toż znowu iak Sąd będzie przychylał wiarę do prozb Ekonomii, gdy te same, ktorych wzywa Munimenta, będąc prywatnemi, są jeszcze między sobą niezgodne, i przed-Uniowey nie maią Cechy.

W Ziemnych sporach iednaki dowod służy Dobrom Krolewskim; co i Maiątkom Ziemskim, według świadectwa Art: 20: Rod: 1. ktorego słowa: *iż w tey rzeczy Ziemney mamy My i Potomkowie Nasi Wielkie Xiążęta Litewskie także iednym Prawem iako i Poddani Nasi W. X. Lit: sądzić się a nie inaczey, a czyi dowod słuszny będzie wedle Prawa, ten ku dowodu przypuszczon ma być.*

Nie iest z Przywileiu Tomki Cydzika Ekonomii Grodzieńskiey słuszny dowod; bo Pomiara i Rewizye przed-Uniowe, nie daią w tych mieyscach gdzie Ekonomia szuka Zaściankow między Gruntami Szlacheckiemi.

Nie iest powtore dowod słuszny, bo się przeciwi Konstyt: 1607. ktora z Metryk wyiętym Tranzaktem nie dozwala wzruszać Possessyi Szlacheckiey, a ktora według Praw Art: 45. Rozd: 3. i 91. Rozd: 4. nie zbitą utrzymuie pewność. —

Nie są naostatek Inwentarze prywatne i poźne żadnym dowodem, bo ich Prawo tym bardziey przeciw Possessyi Szlacheckiey akceptować

wać nie każe, skoro ważnieysze z samych Metryk oddala przeświadczenia, i skoro Konst: 1647. w Vol: 4. na kar: 125. autentycznych Rewizyi unikczemnia świadectwo, i Rewizyom aktualnym prejudikować Fundo Terrestri nie dopuszcza, przez słowa: *pod tytułem, o Rewiziach: A Rewizye takowe &c: tak przed tą Konstytucyą, iako i napotym, Fundo Terrestri &c: præjudicari nie mogą.*

Coż więc rozumieć o Inwentarzach prywatnych, a w ktorych mianowicie pod R. 1700. okazanym, ieden napastnie Zaścianek od 15. Morgow iest wymieniony, a o drugim pod tytułem Cydzikowszczyzny żadna wiadomość.

Gdy zatym sam ten Inwentarz iest dowodem dziedziczney Possessyi Alexandrowiczow w Strupinie pod R. 1700. byłey, i gdy skarżąc o zabor, aktorstwa Ekonomicznego nie okazuie, toć Dekret gotowy przeciw Ekonomii z Art: 13. Rozd: 7. i z Konstytucyi pod nim w tych będącey słowach:

Gdyby Strony Powodowey abo Pozwaney Prawo o rzecz, abo Imienie przez dawności wątpliwe było, zawsze przy Possessyi oney rzeczy, abo Imienia za tym, ktory dzierży Dekret ma być dany.

Tytułuie Ekonomia Zaściankami te Grunta, ktorych szuka; niechże powie od iakich to Wiosek Zaścianki, gdyż pospolicie, i iak Sąd doświadcza zawsze Zaścianki przeto maią tytuł Zaściankow, że za głowną i przy zostałey z pomiary Scianą, tu zaś Ekonomia w śrzodek załazi Szlacheckiego Obrębu, i chce tam Zaścianki umianowane wcisnąć, gdzie żadney Dobr Ekonomieznych od wiekow nie było i niemasz Sciany.

Dla tego to Zwierzchność Ekonomiczna ucieka z Rewizyą Pomiary Grodzieńskiey Dobr Stołowych, i nie chce oney składać na Sądzie, żeby się nie odkrył sekret planty, i niesprawiedliwego aż dotąd Procederu, a ktory do kilkudziesiąt iuż tysięcy Domowi Alexandrowiczow kosztuie.

Okazawszy dostatecznie Sądowi, że Zwierzchność Ekonomiczna nie ma żadnego powodztwa pytania zaczym kto posiada, gdy ab Origine, czyli od przed Unii nie złożyła dowodu, i nie okazała dostateczney Possessyi, a oraz Manifestu o zabor; bo Przywiley Tomka Cydzika nie tylko że iest Przywileiem po-Uuniowym, ale wyraźnie in præjudicium tercyi wziętym; i dla tego w exekucyi swey nieskutecznym, a Konst: 1607. z mocy wszelkiey wyzutym.

Gdyby iednak Sąd widział, do iakich Gruntow chce Zwierzchność Ekonomiczna wpierać swoie mniemane Zaścianki, okazuie W. Alexandrowicz, chociaż nad potrzebę stopnia Sprawy, dowody Nadawcze Aktorstwa tych to Gruntow, w ktore wparć się usiłuie Ekonomiczna Zwierzchność.

Za zaięte grunta od Dobr Hubienki dziedzicznych Kuniewiczowey Włok 5. Morgow 25. i prętow 33. z Młynem, i za zalanie Stawem, gdy zamiana niebyła wyrownana, aż do R. 1589. Przeto Zygmunt III. zapatrzywszy się na słuszność dowodow, dorownał postępuiąc 3. Włoki Gruntu we Wsi Masztalerzach do Koniustwa Lit: teraz należące, nad rzeką Pyrą. *Swiadkiem iest tey prawdy przywiley w R. 1589. Augusta 11. wydany, a dopiero w R. 1783. Kwietnia dnia 5. z Metryk Extraktem wyięty.* ==

Poźniey

Poźniey alias w R. 1598. Apr: dnia 10. z takieyże okoliczności, tenże Krol Zygmunt III. Parfianowi i Kondratowi Iwanowiczom Pyrskim, we Wsi Masztalerzach Włok 4. Gruntu, i dwa Zaścianki za Olchowką Przywileiem utwierdził, *ktoren Przywiley wyięty z Metryk Extraktem w R. 1783. dnia 5. Kwt: składa się.*

Co do Zaściankow, cytuią się Przywileiu słowa: == *A Zastenkow dwa, odin Pepliński za Uroczyszczom Olchowkuiu, odnym bokom od gruntu Pana Chaleckoho Imiemia Kotreńskoho, druhim od Gruntu Dobrylewskich; druhi Zastenok też za Olchowkuiu do tychże Wołok Piplińskich należaczy.*

Właśnie tedy do tych Zaściankow za Olchowkoiu wpiera się dopiero Zwierzchność Ekonomiczna, okazuiąc przytknięcie Strupina do Gruntow Dobrzylewskich, a przecie Sąd się przeświadcza; że nie mogły ex Origine być te Zaścianki Ekonomicznemi, skoro Pyrskim obrządkiem zamiany były oddane.

Po Kuniewiczowey i Pyrskich cała Possessya Folwarku Zakrzewszczyzny rożney kolei przechodem ultimate do aktorstwa Alexandrowiczow przeszła, i cała to iest tego Folwarku cyrkumferencya, nie przenosząca Włok kilkunastu, ktora się w Przywileiach i w niektorych częściach przykupli czyta. ==

Na całą te Possessyą Folwarku Zakrzewszczyzny nie mieli Alexandrowiczowie początkowego Munimentu, i nie prędzey go wynaleźli z Metryk, aż w R. 1783. Czyliby więc powinni utracać całość onego przeto, że czas wszystko niszczący, odebrał im sposob okazania tych Praw, za ktoremi posiadaią maiątek.

Wiadome są Narodu klęski, przez ktore Obywatele nieraz wyzuć i z Maiątku, i z Dokumentow, a i same Akta publiczne na żadnym mieyscu swey nie zatrzymały całości; i dla tego to, przezorna Ustaw Prawodawczych reguła, nie na iednym mieyscu w Prawie się czyta, aby nikt z Posessyi dziesięcioletnim przeciągiem zamknięcey, ruszanym nie był. ==

Art: 45. Rozd: 3. dał informacyą, iakie upominanie się można mieścić w rzędzie dowodow, a bez ktorego iż nic Possessyi nadwątlać nie zdoła, słowa Prawa: == *i o to się Urzędownie nie upominał, takowy po wyiściu lat dziesięciu iuż tego dochodzić nie może, ale dzierżący to wiecznie ma mieć.*

Wszakże ten, ktory się upomina, ma się tego upominać przez Listy Nasze Hospodarskie, i Ziemskie upominalne i Pozwy, przypożywaiąc go ku Prawu i stanowiąc się za Pozwy, a ktoby Listy upominalne, abo Pozwy wziąwszy u siebie dzierżał, Strony ku Prawu nie przypozwał i Listow upominalnych Urzędownie nie dawał, takowe upominanie za upominanie u Prawa nie ma być przyimowane.

W dzisieyszey Sprawie nie znayduie Sąd takiego upominania się aż do R. 1700. a w R. 1700. pierwszy raz i to względem iednego Zaścianku Strupin, w ktorym iakoby 15. Morgow być miało, nie upomina się, owszem świadectwo, że possyduie Prawem Ziemskości. *Ktoren Inwentarz czytać powtornie.*

Żadne Prawo reguł Statutowych nie nadwątla, a każde strzegąc całości Obywatelskich maiątkow, wkłada na Juryzdykcye obowiązek utrzymywania Obywatelow przy tey Possessyi, ktora chociażby była skarżoną, gdy iednak skarga do lat dziesięciu nie zostanie popartą, aby tym samym iuż nie stawała w rzędzie dowodow.

Między innemi Konstytucyami Prawo Seymu Grodzieńskiego w R. 1784. nastałe takim wyrokiem zniszczą etiam Urzędowe zaskarżenia, = pod tytułem: Manifesta. =

Zniszczenie zaś ich Causa Facti bez popierania dalszego Prawem według nauki Statutu w Art: 35: Rozd: 4. a in Causa Juris według Praw Xięstwu Litewskiemu służących przeznaczamy. =

O toż Art: 45. Rozd: 3. wyżey cytowany, będąc stosownym do naypoźnieyszego Prawa, pokaźnie drogę, iaką należy odpędzić Zwierzchności Ekonomiczney chęci, i dać spokoyność Alexandrowiczowi na zawsze. —

Ma ieszcze oprocz złożonych Przywileiow nabywcze części W. Alexandrowicz od rożney Szlachty, tak w Strupinie iako i w Cydzikowszczyznie, na ktore ile mu pozostałych od straty Munimentow dostarcza składa, mianowicie:

1722. Apr: 23. Prawo Zastawne od Bylczyńskich Strupińskim na trzecią część ugoru w Srupinie w Oryginale, i Intromissya przy nim.

1733. Aug: 14. datowana, a 1737. Julii 10. aktykowana Intromissya Cydzikom na części w Bylczycach Prawem wieczystym spadłe.

1734. Apr: 27. datowane, a 1737. Julii 10. przyznane Prawo przedażne od Cydzikow i Dobrzylewskich za Zlł: 600. na Grunta w Bylczycach, i na Niwę pod Olchowa zwaną, z Intromissyą.

Z tych Praw przeświadczać się każdy może, że cokolwiek W. Alexandrowicz possyduie w Strupinie i Cydzikowszczyznie Niwami w szachownicach z inną Szlachtą leżącemi, wszystko to nie pochodzi ze źrzodła zaboru, lecz z nabycia szłusznego, ta zaś Szlachta, ktora przedaż czyniła, nie zabrała także Ekonomicznych Gruntow, bo też o to żadney przeciw Szlachcie nie okazuią skargi.

Z opowiedzianego stanu Sprawy, gdy się przeświadcza Zwierzchność Ekonomiczna, nie słusznie narażaiąc na expensa Prawne, należy przeto zwrotem expens Procederowych, naymniey Tysiącem czer: zlł: ukarać, i osobny podług Konstytucyi 1633. R. rozciągnąć rygor.